



Het gerenoveerde woongebouw de Leeuw van Vlaanderen, langs de Amsterdamse ringweg A10. (Foto NRC Handelsblad, Leo van Velzen)

Mooi bij 80 kilometer per uur

Gebouw: Leeuw van Vlaanderen.
Renovatie en nieuwbouw langs de A10. Architect: Heren 5.
Opdrachtgever: Far West.
Ontwerp: 2003. Oplevering: 2006.
Inl.: www.leeuwvanvlaanderen.nl.

Door BERNARD HULSMAN

Soms hebben regels absurde gevolgen. Neem nu de Leeuw van Vlaanderen, een gerenoveerd woongebouw pal naast de Amsterdamse ringweg. Als dit, zoals zoveel flats in de Westelijke Tuinsteden van Amsterdam, was afgebroken, had er geen nieuw appartementencomplex mogen worden gebouwd. De lucht is er te vuil en het kabaal te groot om er volgens de heersende bouwnormen en -regels te wonen. Maar als het gebouw bleef staan, mocht het wel worden gerenoveerd. Sterker nog, dan mochten er ook nog extra woningen bovenop worden gezet. Geen wonder dus dat de eigenaar Far West, een consortium van woningbouwverenigingen, besloot de Leeuw van Vlaanderen te reno-

veren, ook al was dit duurder dan sloop en nieuwbouw.

Deze renovatie maakt deel uit van de stedelijke vernieuwing die nu in volle gang is in de Tuinsteden. Uiteindelijk zullen in dit deel van Amsterdam 13.000 sociale-huurwoningen worden vervangen door 17.000 nieuwbouwwoningen waarvan zestig procent zal worden verkocht en veertig procent verhuurd.

Zoals zoveel woningcomplexen in Amsterdam, was de door J.P. Kloos ontworpen Leeuw van Vlaanderen een eenvoudige, anonieme doos van beton, glas en bakstenen. Een naburig dijklichaam was eerst een speelhemel voor kinderen, maar veranderde in de loop van de jaren in een tienbaanssnelweg, die nu op een Hong-Kongachtige manier op drie meter van de appartementen ligt.

Veel van de flats die nu overal in Nederland in de naoorlogse wijken worden afgebroken, zijn door hun minimalistische vormgeving alleen tegen exorbitante kosten aan te passen aan de eisen die te-

genwoordig aan woningen worden gesteld. Maar het betonskelet van de Leeuw van Vlaanderen was zo ruim en degelijk, dat het ook andere invullingen dan de oorspronkelijke toeliet. De flat telde 72 woningen in twee varianten, nu zijn er 96 huurwoningen en vijf woningtypen variërend in oppervlakte van 90 tot 160 vierkante meter.

Het moet ingewikkeld zijn geweest om al die verschillende appartementen in de doos te krijgen, maar het Amsterdamse architectenbureau Heren 5 heeft dit goed opgelost. De Leeuw van Vlaanderen is onherkenbaar veranderd van een grauwe wederopbouwflat in een chic woongebouw. De negen portiekingangen zijn vervangen door drie duidelijke, ruime entrees vanwaar liften leiden naar korte galerijen achter een glazen gevel langs de snelweg. Hier wordt de lucht verversd door een krachtige installatie die voor het eerst in woningbouw is toegepast. De bergingen op de begane grond zijn veranderd in woningen met

tuintjes, zodat de Leeuw van Vlaanderenstraat nu 'ogen op de straat' heeft gekregen. Op het dak zijn nu ruime 'penthouses' van twee verdiepingen gebouwd.

De vernieuwde Leeuw van Vlaanderen heeft twee gezichten. Aan de snelwegzijde is de superstrakke glazen gevel een staaltje onvervalste snelwegarchitectuur, geschikt om bij een vaart van 80 kilometer in één blik goed te worden gezien. Aan de straatkant heeft het een gevel van zacht groen natuursteen gekregen die op verschillende manieren is geleed. Niet alleen springen sommige geveldelen iets naar voren, maar ook zijn de gevelplaten afwisselend ruw en glad. Het zijn geen grootse gebaren, maar ze zorgen, op een subtiele manier die past bij het minimalisme van de Tuinsteden, voor een levendige, met zorg gemaakte gevel. Zo laten Heren 5 met de Leeuw van Vlaanderen zien dat het heel goed mogelijk is om ook vlak naast snelwegen mooie, geluiddichte woningen te bouwen. Als de regels het tenminste toelaten.